

Artrose

Drs. Henk van Enkevort

In 1986 als dierenarts afgestuurd in Utrecht. Sinds 2000 Erkend Paardendierenarts.

De Hoefslag publiceert maandelijks een artikel waarin een veterinair onderwerp wordt behandeld. Deze artikelen zijn geschreven door de vijf Erkende Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel. Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit een klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft zich vanuit eigen interesse in een of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden zijn op basis van die interesse verdeeld.

Van Enkevort houdt zich bij Dierenartsenpraktijk Moergestel bezig met keuringen, orthopedie en gynaecologie. Hij is de fokker van onder andere Liberato I, Liberato II en de moeder van Quasimodo. Henk van Enkevort was voorheen wedstrijdruiter (Z-springen en Z-dressuur) en leidt nu jonge paarden op, die hij daarna meestal verkoopt. Verder begeleidt hij zijn partner in de ZZ-dressuur.

Op www.dapmoergestel.nl vindt u alle Hoefslagartikelen van DAP Moergestel.

Een gewricht laat botten ten opzichte van elkaar bewegen en draaien. Artrose is slijtage van een gewricht. Artrose bemoeilijkt het functioneren van een gewricht door bewegingspijn of door belemmering van de beweging. Aangezien gewrichten zich door het hele lichaam bevinden, kan de aandoening zich op vele plaatsen en verschillende manieren manifesteren.

Tekst: Henk van Enkevort | Foto's: DAP Moergestel

Oorzaken

Artrose in een kaakgewricht zal zich uiten in moeilijk eten of, bij eenzijdig aanwezige artrose, in scheef kauwen. Artrose in een halswervelgewricht manifesteert zich in pijn bij buigen of strekken van de hals. Artrose in de benen zal zich uiten door kreupelheid. Aantasting van hoef-, kroon-, kogel- en spronggewricht komt het meeste voor. De belangrijkste oorzaken zijn:

- overbelasting van gewrichten (te zwaar belasten, teveel trainingsarbeid);
- verkeerde beenstanden (ook bij onvoldoende vaak bekappen of onoordeelkundig beslag);
- trauma (een ongeluk, maar ook chronische overbelasting);
- gewrichtsinfecties;
- fragmenten in gewrichten (denk aan OCD).

Vaak is de oorzaak niet duidelijk.

Beginfase

Beginnende artrose wordt gekenmerkt door een ontstekingsreactie, zonder dat hierbij kiemen betrokken zijn. Er kan ook sprake zijn van een gewrichtsinfectie, bijvoorbeeld bij een open wond in een gewricht. Door de ontstekingsreactie verandert de samenstelling van de gewrichtsvloeistof en vinden op het niveau van het gewrichtskraakbeen veranderingen plaats. Als dit lang doorgaat, worden de botstructuren in het proces betrokken. Dit gaat gepaard met botverval en botnieuwvorming. In sommige gevallen neemt de botvorming dusdanige vormen aan dat het gewricht als het ware dichtgroeit en het gewricht verstijft. Bij bepaalde vormen van spat kan dit een streven zijn. Gewrichten die nauwelijks functie hebben bij de beweging, zoals de kleine gewrichtjes van het spronggewricht, kunnen, wanneer zij aangetast zijn, beter helemaal dichtgroeien. Dan is het probleem (de pijn

en dus de kreupelheid) verdwenen. Bij verreweg de meeste gewrichten echter maakt verstijving goed functioneren praktisch onmogelijk.

Diagnose

In principe is artrose een chronische aandoening met verschillende stadia. Het is essentieel of er veranderingen zijn in de botstructuren of nog niet.

Verschijnselen bij artrose zijn:

- overvuld gewricht. Het puilt als het ware uit, is niet meer droog;
- warm gewricht;
- kreupelheid;
- het gewricht beweegt niet meer zo soepel of de bewegingsmogelijkheid is beperkt;
- positieve buigproeven.

Bij kreupelheid kan verdoving van het gewricht een heleboel informatie opleveren. Immers, bij het aanprikken van een gewricht komt gewrichtsvloeistof vrij en ontstaat al meteen een eerste indruk van de kwaliteit van die vloeistof. Is deze erg dun of niet helemaal helder, dan is dit al verdacht. Verdwijnt de kreupelheid na inspuiting met een plaatselijk verdovend middel zoals lidocaïne, dan zit er dus een probleem in dat gewricht. De opgevangen gewrichtsvloeistof, die vaak veel ontstekingscellen bevat, kan in een laboratorium verder onderzocht worden. Daarnaast zijn er verschillende methodes om een beeld te krijgen van het verdachte gebied. Röntgenfoto's zijn het bekendst, maar brengen niet altijd uitkomst. Als de botstructuren nog niet aan veranderingen onderhevig zijn, geven foto's niet veel verdere informatie. (Aangetast) kraakbeen is op een röntgenfoto niet zichtbaar. Doet het onderliggende bot wel mee, dan is, zoals in de meeste gevallen, duidelijk artrose waarneembaar.

Behandeling

De behandeling is mede afhankelijk van het stadium waarin de artrose verkeert. Het lijkt simpel: de ontsteking wegnemen en proberen het kraakbeen zoveel mogelijk te herstellen, maar als de oorzaak onbekend is of er zijn

RÖNTGENONDERZOEK

is het bekendste aanvullende onderzoek
bij verdenkingen van artrose

Ook met een **ECHO** kan gewrichtsartrose worden vastgesteld

al forse veranderingen in de botstructuren, dan wordt het verhaal anders. Het komt vaak voor dat eigenaren na behandeling in eerste instantie in jubelstemming raken. Na een goede periode van een half tot één jaar komt het (kreupelheids)probleem terug en is weer een behandeling nodig. Die behandeling heeft resultaat, alleen staat het paard nu al na twee maanden weer op de stoep. De perioden tussen de behandelingen worden steeds korter en de resultaten vaak steeds minder goed. Uiteindelijk blijft een paard over dat niet meer kan functioneren. Het advies is om niet die weg te gaan. De behandelingen zijn erg duur en als de artrose dusdanig vergevorderd is, zijn de resultaten niet navenant. Er zijn de laatste jaren vele producten op de markt gebracht die allemaal het beste zouden zijn. Allerlei voersupplementen zouden de kwalen als sneeuw voor de

zon doen verdwijnen. Helaas beloven deze middelen meer dan ze waar kunnen maken.

Preventie

Om problemen te voorkomen moeten de oorzaken aangepakt worden. Overbelasting voorkomen spreekt eigenlijk voor zich. Een verstandig opgebouwde training op een goede bodem is de enige manier om gewrichten langzaam sterker en harder te maken. Verkeerde beenstanden in combinatie met slecht of achterstallig bekappen van de hoeven geven ook overbelasting. Op jonge leeftijd, dus bij veulens en jaarlingen, is dit alles goed te corrigeren en is dus een hoop ellende te voorkomen. Bij oudere paarden creëert corrigeren eerder een probleem dan dat het er één oplost. De natuur heeft hiervoor zelf een oplossing bedacht. Hoewel deze paarden overvulde kogels hebben en op de rönt-

genfoto soms forse haken (botnieuwvorming) te zien zijn, kunnen deze paarden vaak goed functioneren. Dan staat er bij de oorzaken 'fragmenten in de gewrichten' als reden voor het ontstaan van artrose. Niet ieder fragmentje geeft in een later stadium artrose, maar het is beter geen risico's te nemen als het eenvoudig verwijderd kan worden. Een gewrichtsfragment blijft immers zowel commercieel als verzekeringstechnisch altijd een probleem. Laat jonge fok- en sportpaarden reeds op jeugdige leeftijd screenen en laat u tijdig adviseren over bekappen of eventueel kijkoperaties. Zeker bij artrose geldt dat voorkomen beter is dan genezen. |

Peter Rulkens behandelt volgende maand castratietechnieken bij de hengst.